

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 28.5. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Onsdag den 6. april 2011
Tidspunkt: Kl. 12.30
Sted: Vær. 2-133

Til stede: Flemming Møller (V), Pia Adelsteen (DF), Kim Mortensen (S) fungerende formand, Pia Olsen Dyhr (SF), Margrethe Vestager (RV), Per Clausen (EL)

Desuden deltog: Finansminister Claus Hjort Frederiksen

Kim Mortensen ledede mødet.

Punkt 1. Samråd med finansministeren vedrørende samrådsspørgsmål A om scoreboard og indikatorerne til at definere makroøkonomiske ubalancer i EU-landene

KOM (2010) 0527

KOM (2010) 0527 – samrådsspørgsmål A

KOM (2010) 0527 – bilag 2 (notat af 1/4-11 om indikatorer og scoreboard om overvågningen af makroøkonomiske ubalancer)

KOM (2010) 0527 – bilag 1 (grund og nærhedsnotat af 24/11-10)

EU-note (10) – E 42 (note om mødet i Det Europæiske Råd 24-25/3-11)

EU-note (10) – E 3 (note om Kommissionens lovgivningspakke om bedre styring af de offentlige finanser og de makroøkonomiske forhold)

KOM (2010) 0527 – svar på spørgsmål 1

KOM (2010) 0527 – svar på spørgsmål 2

KOM (2010) 0527 – svar på spørgsmål 3

KOM (2010) 0527 – svar på spørgsmål 4

KOM (2010) 0527 – svar på spørgsmål 5

KOM (2010) 0527 – svar på spørgsmål 6

Udvalgsmødereferater:

EUV alm. del (10) – bilag 357 (foreløbigt referat af EUU-mødet 22/3-11, hvor europagten blev forelagt til FO)

EUV alm. del (10) – bilag 333 (side 763 FO, forhandlingsoplæg forelagt 11/2-11)

EUV alm. del (10) – bilag 294 (side 66 behandlet i EUU 15/10-10)

Samrådsspørgsmålet havde følgende ordlyd:

"Ministeren bedes redegøre for det foreslåede scoreboard og indikatorerne heri, som Økofinrådet skal drøfte den 8.-9. april, og som tænkes anvendt til at definere makroøkonomiske ubalancer i EU-landene."

Finansministeren: Jeg vil henvise til det fremsendte og til de tidligere fremsendte notater for sagens nærmere indhold.

Vi nåede på Økofin den 15. marts til enighed om forslagene til retsakter om et styrket økonomisk samarbejde, herunder om forslagene vedrørende et samarbejde om at adressere makroøkonomiske ubalancer, som Det Europæiske Råd har endosseret på sit møde den 24.-25. marts, og som nu udgør grundlaget for forhandlingerne med Europa-Parlamentet.

Landene finder det nødvendigt at samarbejde om at adressere makroøkonomiske ubalancer som et supplement til de finanspolitiske spilleregler i stabilitets- og vækstpagten. Krisen har vist, at en række lande – herunder også lande der faktisk overholdt de finanspolitiske regler om underskud på under 3 pct. af BNP – havde opbygget uholdbart store ubalancer i form af overophedede økonomier, vedvarende betalingsbalanceunderskud og aktivbobler, som resulterede i stigende ledighed og en kraftig forværring af de offentlige finanser, da krisen indtraf. Der indføres derfor en ny systematisk overvågning af makroøkonomiske ubalancer. Det sker konkret via en advarselsmekanisme, som tager udgangspunkt i et såkaldt "scoreboard", bestående af en række relevante indikatorer for mulige makroøkonomiske ubalancer med tilhørende tærskelværdier.

Kommissionen vil løbende – som minimum årligt – opgøre værdierne af indikatorerne i scoreboardet. Det vil udgøre en første indikation af, hvilke lande der kan være i fare for at opbygge mulige ubalancer, og som Kommissionen derfor vil se nærmere på i en dybdegående analyse.

Vurderes det på baggrund af denne nærmere analyse, at et land reelt har opbygget uforholdsmæssigt store ubalancer, kan der åbnes en procedure for korrektion af ubalancerne. Det sker ved, at Rådet vedtager en henstilling, som fastslår, at der foreligger uforholdsmæssigt store ubalancer, og som anbefaler landet at gennemføre tiltag for at korrigere ubalancerne.

Formandskabet har nu lagt op til, at vi skal søge at nå en principiel enighed om scoreboardet allerede på det kommende uformelle Økofin den 8.-9. april med henblik på de efterfølgende forhandlinger med Europa-Parlamentet.

Udmøntningen af den makroøkonomiske overvågning har løbende været forelagt udvalget. Særligt blev forslagene om makroøkonomiske ubalancer forelagt til forhandlingsoplæg forud for Økofin den 15. februar i år.

Det forslag, der nu tegner sig generel enighed om, ligger i vid udstrækning på linje med Kommissionens tidligere udmeldinger og de løbende orienteringer af udvalget.

Arbejdet med sammensætning af scoreboardet på indikatorer er motiveret af nogle overordnede principper. Indikatorerne skal bl.a. være i stand til at identificere ubalancer. Antallet af indikatorer skal være begrænset, og scoreboardet skal være simpelt og gennemskueligt. Valget af indikatorer afspejler desuden den statistik, som er til rådighed.

De indikatorer, som ifølge forslaget vil skulle indgå i scoreboardet, er:

- Betalingsbalancen.
- Nettoaktiver over for udlandet.

- Eksportmarkedsandele.
- Enhedslønomkostninger.
- Reale effektive valutakurser.
- Den private og offentlige gæld.
- Kreditgivning til den private sektor.
- Boligpriser.

De foreløbige tærskelværdier for indikatorerne fremgår af samlenotatet.

Jeg vil kort redegøre for de overvejelser, der ligger bag valget af disse indikatorer, og hvordan de tænkes at indgå i identifikationen af makroøkonomiske ubalancer:

- Betalingsbalancens løbende poster som pct. af BNP, beregnet som et gennemsnit over de foregående 3 år, vil være én indikator. Betalingsbalancens løbende poster er sammen med kapitalkontoen et tegn på, om et land er nettolångiver eller nettolåntager over for udlandet. Vedvarende høje betalingsbalanceunderskud kan indikere svaghedstegn i form af grundlæggende konkurrenceevneproblemer.
- Nettoaktiver over for udlandet. Denne indikator afspejler udviklingen over tid på betalingsbalancens løbende poster og kapitalkontoen og angiver et lands samlede finansielle aktivposition over for udlandet. En høj negativ værdi heraf kan angive en økonomi, der er tyngt af gæld og rentebetaling til udlandet.
- Eksportmarkedsandele. Denne indikator vil kunne måle vedholdende forringelser af et lands konkurrenceevne.
- Enhedslønomkostninger er en anden central indikator. Stigende enhedslønomkostninger er et tegn på en lønudvikling, der overstiger produktivitetsudviklingen, hvilket er ensbetydende med forringelse af et lands konkurrenceevne.
- Den reale effektive valutakurs. Denne indikator siger også noget om et lands konkurrenceevne i forhold til et lands handelspartnere, idet den måler den relative prisudvikling og svingninger i valutakurser.
- Den private sektors gæld. En uholdbar udvikling i privat gæld kan have mulige negative følger for den indenlandske efterspørgsel og for den finansielle stabilitet samt forstærke den private sektors sårbarhed over for svingninger i økonomien.
- Den offentlige gæld. Udover betydningen for den finanspolitiske holdbarhed, som adresseres under stabilitets- og vækstpagten, kan den offentlige gæld også – sammen med den private gældssætning – bidrage til makroøkonomiske ubalancer i form af for høj samlet gældssætning, der øger økonomiens sårbarhed over for f.eks. udsving i renterne.
- Kreditgivning til den private sektor. Historisk har der ofte vist sig at være en sammenhæng mellem væksten i kreditgivningen til den private sektor og forekomsten af finansielle kriser, herunder som følge af aktivbobler.
- Udviklingen i reale boligpriser. Boligmarkedet har i nogle tilfælde været en væsentlig forklarende eller forstærkende faktor under tidligere finansielle kriser og under den nuværende krise.

Udover de indikatorer, jeg lige har redegjort for, lægges der yderligere op til, at Kommissionen kan inddrage en række supplerende indikatorer i de økonomiske analyser, som er knyttet til scoreboardet.

Det er også under overvejelse at medtage en indikator, som mere specifikt er relateret til ubalancer i den finansielle sektor. Arbejdet med makroubalancer vil – udover en sådan indikator – også skulle tage højde for den finansielle overvågning, som det netop etablerede Europæiske Råd for Systemiske Risici, ESRB, foretager.

De tekniske drøftelser af forslaget, som blev fremlagt og diskuteret på EFC i sidste uge, peger på, at der er bred enighed om valget af indikatorer blandt EU-landene. Der synes at være to centrale udestående spørgsmål:

Det ene udestående er, i hvilket omfang store betalingsbalanceoverskud skal vurderes som værende en ubalance på linje med store betalingsbalanceunderskud. Det andet udestående er, hvorvidt og hvordan den offentlige gæld skal indgå i scoreboardet.

Det er vigtigt at slå fast, at de nævnte indikatorer er foreslået, fordi de vurderes at være effektive til på et tidligt stadie at kunne udpege opbygning af makroøkonomiske ubalancer som følge af f.eks. en stor og vedvarende forringelse af konkurrenceevnen. Hensigten er at undgå opbygningen af den type ubalancer, som man oplevede under den seneste krise, hvilket vil bidrage til at understøtte den økonomiske og finansielle stabilitet og undgå tilbageslag i vækst og beskæftigelse.

Scoreboardet skal ikke i sig selv ses som et katalog over prioriteringer i den økonomiske politik, men forudsætninger for at undgå at en uholdbar udvikling skader ambitioner for f.eks. vækst og beskæftigelse.

Høj beskæftigelse er f.eks. et mål i den økonomiske politik, og beskæftigelse er f.eks. en hovedmålsætning i konkurrenceevnepagten og Europa 2020-strategien. Pointen med scoreboardets indikatorer er imidlertid at sikre høj beskæftigelse ved at kunne anbefale et land at gribe ind i gode tider, inden de makroøkonomiske balancer kører af sporet og medfører et fald i beskæftigelsen.

Regeringen kan støtte forslaget til indikatorer og tærskelværdier, idet der lægges vægt på et scoreboard, som er simpelt og transparent, og som er velegnet til at udpege eventuelle potentielle ubalancer på et tidligt tidspunkt. Præmissen er desuden, at scoreboardet alene vil udgøre en første indikation på potentielle makroøkonomiske ubalancer, og at en procedure med anbefalinger ikke alene baseres på opgørelsen af scoreboardet, men vil skulle baseres på en efterfølgende og mere dybdegående analyse og drøftelse af situationen i det enkelte land.

Jeg vil understrege, at det er Rådet, som har den reelle beslutningskompetence vedrørende den endelige indretning af scoreboardet og eventuelle senere ændringer heri. Det fremgår af den politiske aftale, som der nu er lagt op til som et tillæg til forordningen. Det er i overensstemmelse med de danske prioriteter, som vi har arbejdet for i hele forløbet.

I forhold til de udestående spørgsmål foretrækker regeringen med hensyn til uligevægte på betalingsbalancen, at indikator, tærskelværdier og analyserne afspejler, at store og vedvarende betalingsbalanceunderskud er en potentielt større trussel for landets økonomiske udvikling og stabilitet, herunder beskæftigelsen, end betalingsbalanceoverskud.

Med hensyn til offentlig gæld foretrækkes det, at denne indikator inkluderes i scoreboardet som et supplement til de øvrige indikatorer for at give et mere klart og fuldstændigt billede af den samlede gældsætning, som kan true landets økonomiske og finansielle stabilitet.

Pia Adelsteen spurgte, ud fra hvilke kriterier tærskelværdierne var fastsat.

Hun spurgte, om den offentlige gæld, finansministeren nævnte, er opgjort brutto eller netto.

Hun ville gerne vide, hvorfor der er en forskel på procentsatsen for stigningen i enhedslønsmkostningerne, som er 9 pct. for eurolande og 12 pct. for ikke-eurolande.

Når man er offentligt ansat, f.eks. på et sygehus, er det ikke nemt at måle produktiviteten, sådan som man kan det i en privat virksomhed. Vil det sige, at EU nu kan blande sig i, hvor stor den offentlige sektor skal være?

Hun ville gerne have en oversigt over, hvordan tallene ser ud for Danmark over f.eks. de sidste fem år hvad angår nettoaktiver over for udlandet.

Vi så en boligboble i USA, men de har også et andet system, end vi har i Danmark, hvor vort realkreditsystem har bevist sin værdi ved at være holdbart under finanskrisen. Hvorfor er tærskelværdien hvad angår boligpriserne netop 6 pct.?

Hvilke yderligere indikatorer for den finansielle sektor er det, Kommissionen ønsker?

Pia Olsen Dyhr støttede, at der etableres et scoreboard, og at der udvikles indikatorer, således at man kan sørge for, at landene overholder de aftaler, de har indgået. Det er vigtigt, at indikatorerne hænger sammen med Europa 2020 målene, som for hende først og fremmest handler om vækst, forskning og beskæftigelse.

Kommissionen har foreslået yderligere indikatorer angående den finansielle sektor, hvilket hun fandt relevant i lyset af det, vi oplevede i 2008 under bankkrisen.

Europa-Parlamentet har foreslået nogle indikatorer hvad angår indkomstfordelingen, ledighedsraten og funktionaliteten af det indre marked. Det har også foreslået, at man tager hensyn til investeringer i forskning og uddannelse og i grøn teknologi og vedvarende energi. Hun ville gerne vide, hvordan finansministeren stillede sig hertil.

Per Clausen havde forstået, at man ville indføre et scoreboard, fordi EU har besluttet sig til, at man vil udvide mulighederne for at gribe ind over for de enkelte lande for at forhindre makroøkonomiske ubalancer. Finansministeren siger, at indikatorerne ikke er udtryk for en prioritering, men de er da udtryk

for, at hvis man bærer sig forkert ad i relation til indikatorerne, udsætter man sig for, at EU i første omgang foretager en grundig analyse og i anden omgang vedtager en henstilling og anbefaler landene, at der sker indgreb.

Han kunne forstå, at når beskæftigelse og arbejdsløshed ikke er med blandt indikatorerne, er det fordi man ikke anser det for særlig vigtigt. Den logik var han ikke enig i, men mente, det var en mangel.

Han forstod ikke, at finansministeren mente, et stort betalingsbalanceunderskud er et større problem end et stort betalingsbalanceoverskud, idet et land ved at holde lønningerne og dagpengene nede kan forbedre sin konkurrence-situation i forhold til andre lande.

Enhedslønomkostningerne er tilsyneladende kun et problem, hvis de stiger for meget. Per Clausen kunne godt forestille sig, at det også kunne være et problem, hvis et land tilkæmpede sig en konkurrencefordel ved at presse lønningerne ned.

Endelig spurgte han, hvordan regeringen forholder sig til ideerne om yderligere indikatorer i den finansielle sektor.

Margrethe Vestager var optaget af, at der udvikles indikatorer, som på en enkel og gennemskuelig måde kan give et overblik over, hvordan økonomierne ser ud i de forskellige lande. Ligesom Pia Adelsteen ville hun gerne have en nærmere begrundelse, hvorfor man har valgt 9 pct., 12 pct. og 6 pct.

Hun spurgte også til regeringens holdning til ændringsforslagene fra Kommissionen og Europa-Parlamentet, og syntes, den skulle gå lige så positivt ind for dem som for de foreslåede indikatorer.

Hun ville gerne vide, hvordan tallene ser ud for Danmark.

Hun spurgte, om indikatorerne kræver mange nye regnedreng og et bureaukratisk system, eller om man allerede har tallene.

Kim Mortensen henviste til, at Europaudvalget havde sendt et spørgsmål over til finansministeren om udviklingen i tallene for Danmarks vedkommende over de sidste 10 år.

I anledning af at finansministeren havde brugt udtrykket, at indikatorerne "vurderes at være" effektive til på et tidligt stade at udpege makroøkonomiske ubalancer, spurgte han, hvorfor f.eks. arbejdsløshed ikke er nævnt. Han spurgte, om man havde drøftet med de andre lande, om beskæftigelse og tab af arbejdspladser eller måske arbejdsløshedsprocenter skulle medtages blandt indikatorerne, og ville gerne vide, hvordan den danske regering vil stille sig til et forslag herom.

Finansministeren svarede Pia Adelsteen vedrørende tærskelværdierne, at bortset fra den offentlige gæld – hvor tærskelværdien er taget fra vækst- og stabilitetspagten – er de opgjort rent statistisk, idet man har set på den øverste eller nederste fjerdedel af landene opgjort over en længere periode.

Den offentlige gæld er gælden i henhold til ØMU'ens regler, altså bruttogælden uden modregning af tilgodehavender.

Når enhedslønomkostningerne må stige 12 pct. for ikke-eurolande, hænger det sammen med, at de i vidt omfang har flydende valutakurser.

Offentlige ydelser indgår ikke i beregningerne, idet de ligesom den offentlige sektors størrelse beror på nationale beslutninger.

Som Kim Mortensen nævnte, er der stillet et spørgsmål om, hvad indikatorerne rent faktisk har været for Danmark. Det er man i færd med at udarbejde svar på.

Finansministeren var enig med Pia Adelsteen i, at der ikke er problemer med det danske realkreditsystem, som han mente var godt og robust.

I relation til det, der var sagt fra flere sider om arbejdsløshed og beskæftigelse, pointerede finansministeren, at Europa 2020 planen indeholder nogle målsætninger om beskæftigelsen, som skal være så høj som mulig. Efter finansministerens opfattelse var høj arbejdsløshed eller lav beskæftigelse et resultat af makroøkonomiske ubalancer, ikke et symptom. Derfor har man ikke medtaget arbejdsløsheden som indikator. Formålet er jo at udpege tilstedeværelsen af makroøkonomiske ubalancer på et tidligt tidspunkt, og hvis der først er opstået stor arbejdsløshed, er det for sent. I øvrigt er høj beskæftigelse også et mål i konkurrenceevnepagten.

I svaret til Pia Olsen Dyhr sagde finansministeren, at han også mente, det var vigtigt, at der kommer indikatorer for den finansielle sektor.

Han var ikke rigtig klar over, hvad Europa-Parlamentet mente med, at indkomstfordelingen skulle indgå som en indikator, men nu får man en første drøftelse, og så må Parlamentet begrunde, hvorfor det ønsker det.

Finansministeren ville advare imod, at man begyndte at pille nogle ting ud eller trække noget fra, f.eks. investeringer i forskning og miljø. Det mente han var en farlig vej, idet mange lande så ville melde sig med ønsker til, hvad der skulle trækkes fra.

Finansministeren var ikke enig i Per Clausens betragtning om, at betalingsbalanceoverskud er lige så skadeligt som betalingsbalanceunderskud, idet betalingsbalanceoverskudslandene ikke er dem, der står i kø for at låne penge fra EU. Man har misforstået noget, hvis man tror, at bare Tyskland har betalingsbalanceoverskud, kan Grækenland, Portugal og Spanien godt have betalingsbalanceunderskud.

Det er det enkelte land, som ud fra sine egne regler og sædvaner fastsætter enhedslønsmkostningerne, men et fald i disse omkostninger risikerer ikke at føre til makroøkonomiske ubalancer.

I svaret til Margrethe Vestager sagde finansministeren, at indikatorerne ikke er udtryk for eksakt videnskab, men som sagt er baseret på de statistiske erfaringer fra en længere årrække.

Indikatorerne bygger på eksisterende viden, så der skal ikke opbygges nye statistikker. Eurostat har tallene.

Per Clausen syntes ikke, det lød helt betryggende, at tærskelværdierne var fastsat ud fra en statistik, idet det måtte betyde, at hvis landene opfører sig nogenlunde som gennemsnittet af lande har gjort tidligere f.eks. de sidste 10 år, så er der ingen problemer. Naturligvis er det vanskeligere at gennemføre

egentlige økonomisk-politiske analyser, men det ville måske være mere hensigtsmæssigt.

Han havde vanskeligt ved at forstå, at finansministeren så det som sin opgave at forhindre, at arbejdsløshedsprocenten kom med blandt indikatorerne i scoreboardet.

Han gentog sit synspunkt om, at et for stort betalingsbalanceoverskud kan være et lige så stort problem som et for stort betalingsbalanceunderskud.

Det er vel rigtigt, hvad finansministeren siger om, at man i det enkelte land selv bestemmer enhedslønsmkostningerne, men det er vel også rigtigt, at hvis de stiger for meget, kommer man ud for et ekstra tilsyn, som kan føre til kritik og henstillinger om, at man begrænser lønudviklingen.

Pia Olsen Dyhr gentog sine og Margrethe Vestagers spørgsmål om regeringens holdning til Europa-Parlamentets ændringsforslag.

Pia Adelsteen forstod, at man havde indikatortallene for de seneste ti år, men man havde tilsyneladende ikke brugt dem til noget, og der var kommet stigende arbejdsløshed.

Margrethe Vestager forstod ikke finansministerens svar om, at landene ikke skulle have lov til at trække noget fra, når det drejede sig om investeringer, og bad ham forklare det nærmere.

Hun fastholdt, at man burde tage beskæftigelsen med blandt indikatorerne.

Kim Mortensen syntes på linje med SF og Det Radikale Venstre, at beskæftigelsen skulle med blandt indikatorerne. Det samme gælder de øvrige ændringsforslag fra Europa-Parlamentet.

Finansministeren sagde, at scoreboardet ikke er indført for at op- eller nedprioritere nogle ting, men for at give økonomerne en baggrund for at gå ind og identificere nogle ubalancer. Der er ikke tale om, at man nedprioriterer bekæmpelse af arbejdsløsheden. Det adresseres andre steder, både i Europa 2020 strategien og i konkurrenceevnepagten. Finansministeren fastholdt, at arbejdsløsheden er en konsekvens af ubalancerne. Hele formålet er at sikre høj beskæftigelse.

Klima er ikke en indikator for økonomien, men en del af de politiske målsætninger. Der udestår imidlertid en diskussion med Europa-Parlamentet, bl.a. om forslaget vedrørende indkomstfordelingen, som finansministeren ikke forstod.

Han syntes ikke, der var noget mærkeligt ved, at man fastsatte tærskelværdierne på baggrund af en statistik. Grækenland vil selvfølgelig blive udpeget af indikatorerne, for det er jo ikke statistikken for Grækenland, man sammenholder med.

Han fastholdt, at betalingsbalanceoverskud ikke er så slemt som betalingsbalanceunderskud.

Øvelsen går ud på at skabe større gennemsigtighed.

Per Clausen mente, det var et politisk valg, hvad der er et problem i relation til betalingsbalancen.

Han spurgte, om han skulle forstå finansministerens svar sådan, at den danske regering på mødet ville argumentere imod, at man inddrager beskæftigelsen blandt indikatorerne.

Pia Olsen Dyhr fastholdt, at regeringen burde gå ind for Parlamentets forslag om at medtage ledighedsraten. I anledning af det, finansministeren sagde om Europa 2020 strategien og konkurrenceevnepagten, pegede hun på, at det forhold, at noget er beskrevet de to steder, jo ikke er ensbetydende med, at det ikke også kan være med blandt indikatorerne.

I relation til klimaet argumenterede hun med, at hvis et land foretager investeringer i forskning og uddannelse og klima, gavner det på længere sigt landets konkurrenceevne.

Pia Adelsteen troede ikke på, at man undgik kriser, selv om man indførte indikatorer.

Finansministeren sagde, at han ikke var imod, at arbejdsløsheden som indikator bliver drøftet, men ideen med scoreboardet er på et tidligt tidspunkt at identificere, om der er ubalancer, og arbejdsløsheden er først og fremmest et resultat af ubalancerne. Han tilføjede, at han ville være åben over for den diskussion, der skal være.

De penge, vi bruger til forskning og uddannelse og klima, er et spørgsmål om, hvad vi har råd til. Det er en anden diskussion.

Vi har ganske vist nok haft et regelsæt i Europa, som i princippet kunne have virket til at modvirke krisen, men der har ikke været tilstrækkelig gennemsigthed, og der har desværre heller ikke været tilstrækkelig politisk vilje til at gribe ind i tide. Det er det, vi forsøger at rette op på.

Mødet slut kl. 13.40.

Ref.: BE/its